

Tygodnik Gospodarczy

Rok V

Poznań, dnia 8 stycznia 1949

Nr 2

TREŚĆ: Zakaz samowolnej likwidacji — Przedłużenie terminu dochodzenia roszczeń z weksli dla niektórych instytucji (str. 14) — Praktyka i wykładnia prawa skarbowego (str. 15) — Kronika skarbową (str. 17) — Ulgi w nowych stawkach komornego na Z. O. (str. 19) — Wyjaśnienie w sprawach najmu lokali (str. 19) — Obrót bezgotówkowy (str. 21) — Wyrób i obieg lodów (str. 22) — Komunikaty (str. 24) — Kartoteka: Opiata skarbową, Biura pisania podań.

Zakaz samowolnej likwidacji

W Poznańskim Dzienniku Wojewódzkim Nr 46 z dn. 24 grudnia 1948 r. ukazało się zarządzenie Wojewody Poznańskiego z dn. 22 grudnia 1948 r. w sprawie obowiązku uzyskania zgody władzy przemysłowej na zamierzoną likwidację przedsiębiorstw handlowych i wytwórczych.

Na mocy tego zarządzenia osoby fizyczne i prawne, prowadzące na obszarze województwa poznańskiego w dniu 24 grudnia 1948 r. (dzień wejścia w życie zarządzenia) przedsiębiorstwa handlowe, zarówno hurtowe jak i detaliczne, wzgl. wykonujące czynności handlowe oraz przedsiębiorstwa przemysłu spożywczego łącznie rzeźnictwa (małarnie), winny w przypadku zamierzonej likwidacji prowadzonego przedsiębiorstwa uzyskać zgodę na dokonanie likwidacji od władzy przemysłowej II instancji, tj. Urzędu Wojewódzkiego Poznańskiego — Wydział Przemysłu i Handlu. Wnioski o likwidację przedsiębiorstw należy składać za pośrednictwem władz przemysłowych I. instancji, tj. starostw powiatowych wzgl. zarządów miejskich w miastach wydzielonych. Przed uzyskaniem zezwolenia władzy przemysłowej na likwidację przedsiębiorstwa niedopuszczalne jest zaprzestanie działalności handlowej i przedsiębiorstwa winny być prowadzone według ogólnie przyjętych zasad kupieckich i przemysłowych aż do czasu uzyskania zgody władzy przemysłowej na likwidację.

Oznacza to, że w myśl tego zarządzenia nie wystarcza tylko zgłosić władzy likwidację przedsiębiorstwa, natomiast należy uzyskać zgodę Wydziału Przemysłu i Handlu Urzędu Wojewódzkiego Poznańskiego na tę likwidację i dopiero z tą chwilą wolno zaprzestać normalnej działalności handlowej lub przemysłowej.

Obowiązkowi zgłoszenia zamiaru likwidacji przedsiębiorstw władzy przemysłowej i uzyskania zgody tej władzy na likwidację podlegają wszystkie przedsiębiorstwa, obowiązane do uzyskania ze-

zwolenia na ich prowadzenie w myśl przep. ustawy z dn. 2. VI. 1947 r. i rozporządzeń wykonawczych do niej, to znaczy, że obowiązku temu podlegają wszystkie bez wyjątku przedsiębiorstwa handlowe i usługowe (a więc i przedsiębiorstwa przemysłu gastronomicznego oraz inne usługowe) hurtowe i detaliczne, które ubiegały się o koncesję handlową.

Jeśli chodzi o przedsiębiorstwa wytwórcze, to omawiane zarządzenie Wojewody Poznańskiego obejmuje jedynie „przedsiębiorstwa przemysłu spożywczego” i rozumie przez to określenie zakłady wytwórcze, objęte zarządzeniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu, ogłoszonym w Poznańskim Dzienniku Wojewódzkim Nr 35/48, poz. 610. Są to następujące zakłady wytwórcze przemysłu spożywczego: młyny, kaszarnie, piekarnie zwykłe i cukiernicze, wytwórnie makaronu, wytwórnie cukiernicze, płatkarnie owsa, śrutowniki, fabryki musztardy, browary, słodownie, siarkownie chmielu, wytwórnie win i miodosytnie, fabryki octu, wytwórnie mieszanek kawowych (suszarnie cykori, wytwórnie cykorii i mieszanek kawowych), wytwórnie napojów bezalkoholowych, wytwórnie wód gazowych sztucznych, mineralnych i innych napojów bezalkoholowych, wytwórnie przypraw, wytwórnie przetworów ziemniaczanych, zakłady odbierające lub przerabiające mleko i jego przetwory na produkty spożywczo-nabiałowe, przemysł przetwórczy rybny, przemysł mięsny, przemysł jarzynowo-owocowy, przemysł olejarski i tłuszczów roślinnych sztucznych, wytwórnie innych artykułów spożywczych i zakłady pomocnicze (wytwórnie namiastek herbaty i innych artykułów spożywczych oprócz osobno wymienionych), przemysł chłodniczy.

Na zakończenie należy podkreślić, że winni niezastosowania się do powyższego zarządzenia będą karani według postanowień art. 41 dekretu

z dn. 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 192), stanowiącego podstawę cytowanego zarządzenia Wojewody Poznańskiego. Artykuł ten brzmi:

„Art. 41. § 1. Kto działa na szkodę interesu publicznego w zakresie planowego rozdziału to-

warów między ludność przez niedopełnienie zleconych mu czynności albo przez rozporządzenie towarami niezgodnie ze zleceniem lub obowiązującymi przepisami, podlega karze więzienia.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu”.

Przedłużenie terminu dochodzenia roszczeń z weksli dla niektórych instytucji

1. Uwagi wstępne — Dnia 28 października 1947 r. (Dz. U., poz. 411) ukazał się dekret o dochodzeniu roszczeń z weksli wystawionych przed dniem 9 maja 1945 r. Dekret ten został zmieniony ustawą z dnia 18 listopada 1948 r. (Dz. U., poz. 451), na mocy której dla niektórych instytucji bieg przedawnienia rozpoczyna się dopiero w dniu 1 stycznia 1950 r. Podany w ustawie termin 1 stycznia 1950 r. może być przesunięty przysyłym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości, wydanym w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Dekret i jego zmiany odnoszą się do:

- weksli, które miały być płatne przed dniem 1 stycznia 1948 r.;
- o ile były one już wystawione przed dniem 9 maja 1945 r.;
- oraz o ile roszczenia z weksli nie przedawniły się do dnia 25 sierpnia 1939 r.

Dekret i zmiany mają tylko wtedy zastosowanie, jeżeli weksel odpowiada równocześnie wszystkim trzem zdarzeniom, przedstawionym pod a), b) i c).

W związku ze zmianami warto również przypomnieć, że najważniejsze zasady zmienionego dekretu, zostały już omówione w nr 2 Tygodnika Gospodarczego z 1948 r.

2. Instytucje, których dotyczy przesunięcie terminu rozpoczęcia biegu przedawnienia. — Rozróżnić tu musimy uprawnionych oraz zobowiązanych z weksli. Rozpoczęcie biegu przedawnienia następuje dopiero w dniu 1 stycznia 1950 r. w stosunku do takich uprawnionych z weksli instytucji, jak osób prawnych prawa publicznego i ich przedsiębiorstw mających osobowość prawną, związków samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw bankowych lub innych instytucji kredytowych, albo centrali spółdzielczo - państwowych, przedsiębiorstw państwowo - spółdzielczych lub spółdzielni.

Pomiędzy zobowiązanymi z weksli, wyłącznie lub wraz z innymi, wyliczyć należy: fundusz, zakład lub przedsiębiorstwo państwowe bądź samorządowe, jak również przedsiębiorstwo, podlegające przejściu na własność Państwa na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejściu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U., poz. 17).

3. Dwie grupy dawnych weksli — Dzięki wyżej przedstawionym zmianom rozróżnić będziemy dwie grupy dawnych weksli: a) weksle, dla których bieg przedawnienia rozpoczął się z dniem 1 stycznia 1948 r. oraz b) weksle, dla których obieg przedawnienia rozpocznie się dopiero w dniu 1 stycznia 1950 r.

Na tle tych różnych terminów rozpoczęcia biegu przedawnienia warto przypomnieć o terminach przedawnienia prawa wekslowego. Prawo wekslowe w tej dziedzinie stanowi: a) że roszczenia wekslowe przeciw akceptantowi a także przeciw avalście akceptanta i przyjemcy (wyręczającemu w potrzebie) ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc do dnia płatności weksla (art. 70, 32 i 63); b) że roszczenia posiadacza weksla przeciw indosantom i wystawcy ulegają przedawnieniu z upływem roku, licząc od dnia protestu, dokonanego w należytych czasie a w przypadku zastrzeżenia „bez kosztów” — licząc od dnia płatności (art. 70).

WYDANIE V.

Z najnowszymi zmianami od 1. I. 1949 r.

JAK OBLICZAĆ PODATKI

CZ. I.

DOCHODOWY
DODATKI ZA ZWŁOKĘ
KOSZTY EGZEKUCYJNE

NOWE TABELE PODATKOWE

Obowiązujące od roku 1949

POZNAŃ 1949

SKŁAD GŁÓWNY
KSIĘGARNIA
ZDZISŁAW GUSTOWSKI
POZNAŃ, WIELKA 10

Wszelkie prawa zastrzeżone

Cena zł 100,—

Widzimy więc, że w myśl prawa wekslowego termin przedawnienia jest trzyletni lub roczny i oblicza się go od dnia płatności wekslu albo od dnia protestu. Obliczanie od dnia płatności lub protestu jest nieistotne dla weksli przez nas omawianych, gdyż w myśl dekretu i zmieniającej go ustawy bieg przedawnienia rozpoczyna się dla niektórych weksli w dniu 1 stycznia 1948 r., a dla innych w dniu 1 stycznia 1950 r. Bieg przedawnienia kończy się po upływie trzech lat lub roku od dnia rozpoczęcia.

Po upływie terminu przedawnienia wierzyciel nie będzie mógł skutecznie dochodzić swych pretensji z wekslu.

4. Zakończenie — Wprowadzone zmiany dotyczą jedynie ustalenia nowego terminu rozpoczęcia biegu przedawnienia dla niektórych instytucji. Pozostają więc nadal w mocy przepisy zwalniające od obowiązku przedstawienia do przyjęcia, zapłaty i protestu oraz przepisy odnoszące się do ułatwień w umorzeniu weksli zaginionych.

dr Z. K. Nowakowski

Praktyka i wykładnia prawa skarbowego

Likwidacja przedsiębiorstwa a S. F. O.

E. S. Pytanie: Czy przedsiębiorstwa handlowe, przemysłowe, które zlikwidowały się dnia 31-go sierpnia i 30 września 1948 r., zwracając karty rejestracyjne Urzędowi Skarbowemu, obowiązane są uiszczyć jednorazową wpłatę na **Spółeczny Fundusz Oszczędnościowy**?

Nasamprzód należy podkreślić, iż w świetle postanowień art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 stycznia 1949 r. obowiązek społecznego oszczędzania rozpoczyna się i **kończy** w czasie określonym przepisami o powstaniu i wygaśnięciu obowiązku podatkowego w podatkach dochodowym, gruntowym i od wynagrodzeń. Dla omawianego przypadku zatem obowiązek ten w myśl dekretu o podatku dochodowym rozpoczyna się z chwilą osiągnięcia przychodów podlegających jako dochód podatkowy podatkowi dochodowemu, a kończy się z upływem tego roku podatkowego, w **ciągu** którego ustał przychód.

W świetle tych postanowień — jakkolwiek dekret z dnia 29 września 1948 r. o jednorazowej wpłacie na rzecz S. F. O. nakłada obowiązek jednorazowej wpłaty na uczestników funduszu, będących podatnikami podatku **obrotowego** — obowiązuje i w przytoczonych przez Czytelnika przypadkach zasada, że uczestnikiem funduszu A S. F. O. jest każda osoba fizyczna, osoba prawna, spadek nieobjęty, na której w myśl przepisów ustawy z dnia 30 stycznia 1948 r. o obowiązku społecznego oszczędzania (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 74) ciąży obowiązek wniesienia **choćby jednej składki** oszczędnościowej; osoby te nie przestają być uczestnikami S. F. O., jeżeli w okresie marzec — wrzesień nie miały obowiązku wpłacania składek, lecz miały ten obowiązek **choćaby w jednym z miesięcy poprzednich**.

Uczestnicy funduszu A S. F. O., którzy nie przez cały okres marzec — wrzesień 1948 r. wykonywali podlegające podatkowi obrotowemu świadczenia, obowiązani są do uiszczenia jednorazowej wpłaty na rzecz Funduszu A S. F. O. za okres, w którym wymienione świadczenia wykonywali.

Zasada ta nie jest sprzeczna z cyt. na wstępie przepisami o początku i końcu obowiązku podatkowego, skoro w myśl art. 4 dekretu o podatku obrotowym i w tym ostatnim podatku obowiązuje zasada analogiczna.

Fakt zwrócenia kart rejestracyjnych Urzędowi Skarbowemu jest bez znaczenia, gdyż ma on

charakter jedynie proceduralny i równoznaczny jest z zawiadomieniem władzy skarbowej o zaprzestaniu wykonywania świadczeń podlegających podatkowi obrotowemu.

Hurtownia warzyw i owoców — S. F. O.

E. S. Pytanie: Czy od jednorazowej wpłaty na S. F. O. wolne są hurtownie warzyw i owoców?

Postanowienia art. 4 pkt. 2 dekretu z dnia 29 września 1948 r. o jednorazowej wpłacie na rzecz funduszu A S. F. O. zwalniają od obowiązku jednorazowej wpłaty „Przedsiębiorstwa prowadzące w imieniu i na rachunek własny sprzedaż wyłącznie artykułów spożywczych a także, gdy przedsiębiorstwa te prowadzą również sprzedaż innych artykułów, jeżeli obroty ze sprzedaży takich artykułów nie przekraczają 10% ogólnych obrotów przedsiębiorstwa.

Za artykuły spożywcze w rozumieniu art. 4 pkt. 2 dekretu uważa się zboże i jego przetwory oraz **inne wszelkiego rodzaju artykuły jadalne**. W szczególności pod pojęciem artykułów spożywczych podpadają będą w ramach przedsiębiorstwa, o którym wspomina Czytelnik: warzywa strączkowe, jarzyny, warzywa, grzyby, ziemniaki i przetwory ziemniaczane, owoce i przetwory owocowe, korzenie, miód naturalny i sztuczny, wina, soki, moszcze itp.

Za przedsiębiorstwa prowadzące w imieniu własnym i na rachunek własny sprzedaż wyłącznie artykułów spożywczych uważa się przedsiębiorstwa handlowe, które od obrotów ze sprzedaży wymienionych artykułów opłacają podatek obrotowy wg stawki podatku, przewidzianej art. 17 ust. 1, pkt. 3 dekretu o podatku obrotowym, tj. 2%.

W tym stanie rzeczy pytanie rozwiązać należy pozytywnie.

Zatrudnienie członka rodziny

L. G. Poznań. Pytanie: Z tytułu zatrudnienia członków rodziny można potrącić pewną sumę z dochodu jako zwrot kosztów utrzymania członka rodziny (chodzi tu o męża), stale zatrudnionego w przedsiębiorstwie żony (drogeria). Za miesiące czerwiec i lipiec potrącono od miesięcznego dochodu po 6.000,— zł a za ostatni miesiąc, tj. sierpień potrącono sumę po 10.000,— zł od dochodu. Narazie nie uwidoczniiono w księgach han-

dłowych tych potrąceń i dlatego proszę o wyjaśnienie:

1. Czy należy wypłacić mężowi co miesiąc gotówką z kasy po 10.000,— zł „tytułem zwrotu kosztów utrzymania“ i obciążyć koszty handlowe?

2. Czy za ubiegły okres od 1. 1. do 31. 5. 1948 roku można to dodatkowo przeprowadzić (ujawnić w księgach) np. we wrześniu br.?

3. Czy o stałym zatrudnieniu małżonka w przedsiębiorstwie należy powiadomić właściwy Urząd Skarbowy?

4. Czy o tym należy w miesięcznych deklaracjach na zaliczki podatkowe czynić odpowiednią adnotację?

Prosimy o ponowne i dodatkowe przestudiowanie omawianego artykułu w części dotyczącej postanowień art. 11 pkt. 3 dekretu o podatku dochodowym. Wpłaty w gotówce nie należy dokonywać gdyż narusza to istotę cytowanego przepisu, w którym mowa jest o „wydatkach na prowadzenie gospodarstwa domowego podatnika i na utrzymanie członków jego rodziny“, a zatem o wydatkach dokonywanych przez podatnika bezpośrednio.

Stąd też przeprowadzanie tych wydatków (nawet w formie ryczałtu) przez odpowiednie działy księgowości handlowej samego przedsiębiorstwa nie wydaje się konieczne, skoro wydatki te mają charakter zbliżony do wydatków szczególnych, o których mowa w art. 12 dekretu o podatku dochodowym, a więc mogą być uwzględniane przy ustalaniu (obliczaniu) dochodu podatkowego na zasadzie tzw. odliczania. Wydatki te zatem za okres od 1. I. — 31. V. 1948 r. można uwidocznic w zeznaniu rocznym.

O stałym zatrudnieniu członka rodziny należy powiadomić Urząd Skarbowy i to zarówno ze względu na instytucję zaliczek miesięcznych podlegających merytorycznej cenzurze, jak również z uwagi na to, że Urząd Skarbowy winien mieć możliwość każdorazowego skontrolowania samego charakteru i stałości zatrudnienia członka rodziny, skoro wymóg stałości jest ustawowy (art. 11 pkt. 3), a zatem podlega kontroli i ocenie władzy skarbowej.

Okoliczności, o których mowa, należy uwidocznic w deklaracjach na zaliczki miesięczne, gdyż postanowienia § 5 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 20 stycznia 1946 r. w sprawie obowiązku wpłacania zaliczek na podatek dochodowy, nakładają na podatników obowiązek obliczania dochodu na deklaracjach wg ustalonego wzoru, który przewiduje: „wskazanie sposobu obliczenia obrotu oraz nadwyżek (lub niedoborów) z poszczególnych źródeł przychodów — np. na podstawie ksiąg handlowych, uproszczonych, podatkowych, notatek, przez zastosowanie procentu zyskowności do osiągniętego obrotu, według załączonych obliczeń itp.”

Wydzierżawienie przedsiębiorstwa

„Hoi.“ Pytanie: X jest właścicielem domu. Jego żona prowadzi w tym domu księgarnię, skład papieru i przyborów. Wartość towaru wynosi około

..... zł. Właściciel domu zamierza wydzierżawić lokal sklepowy spółdzielni. Żona zaś zamierza wydzierżawić tej spółdzielni urządzenie sklepowe i sprzedać cały towar po cenie zakupu. Jakim opłatom będzie podlegała ta umowa: 1. Podatkowi od wzbogacenia? 2. Opłacie od przeniesienia praw majątkowych? 3. Podatkowi obrotowemu? 4) Podatkowi dochodowemu?

Transakcja nie podlega podatkowi od wzbogacenia wojennego choćby z uwagi na okoliczność nabycia przedsiębiorstwa po 30 czerwca 1945 r. Podatek od nabycia praw wyniesie 1%; zwraca się przy tym uwagę na postanowienia art. 11 dekretu o podatku od nabycia praw majątkowych. Sprzedaż towarów, będących z przeznaczenia przedmiotem obrotu handlowego będzie w konkretnym przypadku podlegała opodatkowaniu podatkiem obrotowym, gdyż nie mieści się ona w wymogach stawianych zwolnieniu od podatku obrotowego z punktu widzenia zawodowości świadczenia przez postanowienia § 5 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego do dekretu o podatku obrotowym.

Jedynie bowiem sprzedaż całego przedsiębiorstwa jako takiego (powołujemy się na kilkakrotnie na łamach Tygodnika podawane definicje instytucji przedsiębiorstwa) nie jest obrotem, wynikającym z działalności przedsiębiorstwa, a zatem cena sprzedażna nie podlegałaby podatkowi obrotowemu.

W tym stanie rzeczy wykładnia Czytelnika odnosząca się do podatku dochod. zmierzająca do zastosowania postanowień art. 8 ust. (6) dekretu o podatku dochodowym nie jest właściwa, skoro w omawianym przypadku ze względu na obowiązek podatkowy w podatku obrotowym, będą miały zastosowanie przepisy tegoż art. 8 ust. (2) pkt. 3 (nadwyżka z przedsiębiorstwa); faktyczny brak nadwyżki uchylił sam przez się obowiązek w podatku dochodowym.

Manka kasowe — podatek od wynagrodzeń

„Bez autora“. Pytanie: Na podstawie układu zbiorowego dla pracowników Przemysłu ...-nego kasjer ma przyznane manko kasowe w wysokości 2.000,— zł miesięcznie. Gdy podczas miesiąca nie zaistnieje żadna różnica kasowa, wówczas kasjer pobiera sobie kwotę 2.000,— zł; czy od wymienionej kwoty należy płacić podatek od wynagrodzeń?

Stosownie do postanowień art. 2 dekretu o podatku od wynagrodzeń, do podlegających podatkowi wynagrodzeń zalicza się: „wszelkiego rodzaju wynagrodzenia bez względu na ich nazwę i rodzaj, jeżeli wypłata następuje z tytułu istniejącego pomiędzy pracownikiem i pracodawcą stosunku pracy (wynagrodzenie zasadnicze, za godziny nadliczbowe, za pracę nocną, dodatki służbowe, funkcyjne, specjalne, osobiste, rodzinne, reprezentacyjne, lokalne, mieszkaniowe, premie za wydajną pracę, odszkodowania za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty, niezależnie od tego, czy są określone w sumach z góry ustalonych)“.

Manko zatem uważać można za dodatek o charakterze specjalnym lub osobistym, za ryzyko ponoszone z tytułu charakteru pracy przez pracownika.

Manko nie jest wymienione w żadnym ze znanych postanowień art. 5 dekretu o podatku od wynagrodzeń zwolnień przedmiotowych; w tym stanie rzeczy należy uznać, że podlega ono podatkowi od wynagrodzeń łącznie z wynagrodzeniem zasadniczym, nawet w tych przypadkach, w których faktycznie zaistnieją różnice kasowe.

Należy podkreślić, iż ryzyko kasjera nie jest po stronie pracownika ryzykiem gospodarczym, o którym mowa w wyroku S. N. z dnia 29. 5. 35 r. C. II 325/35, a które wykluczałoby ewtl. na odcinku dodatku na manko kasowe stosunek pracy a co za tym, obowiązek podatkowy w podatku od wynagrodzeń.

Inwalida — podatek od wynagrodzeń

„Student”. Pytanie: W przedsiębiorstwie, w którym prowadzę księgowość, oprócz pracowników stale zajętych, zatrudni się inwalidę, który pełni kilka funkcji, mianowicie: a) sprząta lokal, b) opala centralne ogrzewanie, c) montuje, d) używany jest do posyłek. Za każdą z wyżej wymienionych czynności otrzymuje wynagrodzenie z końcem miesiąca, na co podpisuje oddzielne kwity w sumie dające około 4—5.000,— zł miesięcznie. Mam wątpliwości: 1. Czy należy opłacać podatek od wynagrodzeń (czy ewentl. stała dopłata pracodawcy). 2. Czy zgłosić w Urzędzie Zatrudnienia. 3. Czy zgłosić w Ubezpieczalni. 4. Czy traktować zatrudnienie powyższe jako umowę o dzieło i czy wówczas podlega jakimkolwiek z wyżej podanych punktów i w jakich granicach?

Omawianego zatrudnienia nie można traktować jako umowy o dzieło czy zlecenie, skoro wszystkie bez wyjątku cechy tego zatrudnienia oraz stan faktyczny znamionują stosunek pracy, a pobierane przez inwalidę wynagrodzenie za wykonywane prace bez względu na sposób jego pobierania uważać należy za wynagrodzenie wynikające ze stosunku pracy a zatem podlegające podatkowi od wynagrodzeń.

Według stanu prawnego za okres przed 1 stycznia 1949 r. pracownik wolny jest od podatku do kwoty wynagrodzenia 9.000,— zł miesięcznie; pracodawcę natomiast obowiązuje dodatkowa opłata w wysokości 350,— zł miesięcznie przy wynagrodzeniu nie przekraczającym 9.000,— zł miesięcznie.

Zgłoszenie w Urzędzie Zatrudnienia jest obowiązkowe z uwagi na odnośne postanowienia ustawy o przymusowym zatrudnieniu inwalidów przez pracodawców w rolnictwie, przemyśle, handlu, komunikacji, w instytucjach publiczno-prawnych i u pracodawców prowadzących roboty sezonowe oraz wszelkie inne przedsiębiorstwa i zakłady pracy.

Zwracamy przy tym uwagę, że inwalida zatrudniony na podstawie tych przepisów może za zgodą Urzędu Zatrudnienia rzec się zatrudnienia na rzecz członka rodziny będącego na jego utrzymaniu, Zarobek inwalidy nie może być niższy niż innego pracownika zdrowego w danej kategorii pracy i płacy.

Stosunek pracy inwalidy podlega szczególnej ochronie prawnej zwłaszcza na odcinku wypowiedzenia pracy. Zgłoszenie w Ubezpieczalni odbywa się na zasadach ogólnych.

Kronika skarbowa

Akcja Pomocy Zimowej

Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 29-go września 1948 r. postanowiła wzorem lat ubiegłych przeprowadzenie Akcji Pomocy Zimowej, zmierzającej do zmobilizowania potrzebnych środków materialnych i w naturze dla przyjsioła z pomocą szerokim masom ludności dotkniętej skutkami wojny, dotychczas nieusamodzielnionej, wciąż potrzebującej opieki Państwa i społeczeństwa.

Akcja Pomocy Zimowej prowadzona będzie w okresie od 1 listopada 1948 r. do dnia 30 kwietnia 1949 r. przez Centralny Komitet Akcji Pomocy Zimowej, a ogólny nadzór nad tą akcją sprawuje Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej.

Akcją Pomocy Zimowej objęci będą: dzieci, młodzież, poszkodowani wskutek powodzi, starcy, repatrianci, reemigranci, osadnicy oraz te osoby, które bądź z tytułu zasług w dziele odzyskania niepodległości i utrwalenia jej na nowych demokratycznych podstawach bądź to z tytułu niezdolności do pracy nie korzystają w dostatecznym stopniu z opieki Państwa, samorządów, lub instytucji opieki dobrowolnej.

Dla należytego przeprowadzenia akcji i osiągnięcia najbardziej pozytywnych wyników ko-

nieczne jest bezwzględne współdziałanie wszystkich czynników administracji publicznej oraz zakładów, instytucji oraz przedsiębiorstw nadzorowanych, które powinny oddać do dyspozycji Centralnego Komitetu Opieki Społecznej wszelkie możliwe środki, jakie do tego celu są potrzebne.

Kredytowanie należności z tytułu akcyzy

Ministerstwo Skarbu okólnikiem Nr 441/48 zarządziło, by władze akcyzowe zaprzestały, począwszy od dnia 1 stycznia 1949 r. kredytowania należności z tytułu akcyzy. Po uiszczeniu przez odnośne przedsiębiorstwa w przepisowym terminie należności z tytułu akcyzy zakredytowanych do dnia 31 grudnia 1948 r. wraz z należnymi odsetkami — izby skarbowe zwolnią natychmiast złożone przez te przedsiębiorstwa zabezpieczenie kredytu.

Składanie przez Spółdzielnie Wydawnicze informacji

Ministerstwo Skarbu okólnikiem Nr 442/48 przedłużyło na rok 1949 moc obowiązującą okólnika z dnia 13 lutego 1948 r. w sprawie sposobu składania przez Spółdzielnie Wydawnicze: „Czytelnik”, „Prasa” i „Wiedza” materiałów informacyjnych co do detalicznych odbiorców nie będą-

cych komisantami, zezwalając tym spółdzielniom na złożenie materiałów informacyjnych, dotyczących obrotów powstałych w r. 1949 z detalicznymi odbiorcami wydawnictw prasowych spoza grona komisantów, w następujących terminach: do dnia 15 sierpnia 1949 r. za I półrocze 1949 i do dnia 15 lutego 1950 r. za II półrocze 1949 r., jednakowoż w razie rozwiązania stosunków handlowych z detalicznym odbiorcą, spółdzielnie obowiązane są nadesłać materiały informacyjne łącznie z zawiadomieniem o rozwiązaniu stosunków handlowych z danym odbiorcą, nie wyczekując wskazanych terminów.

Zgłaszanie i odsprzedaż należności od zagranicy

Na podstawie art. 3 ust. (2) dekretu Prezydenta R. P. z dnia 26 kwietnia 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 7 listopada 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 584) zmienionego dekretem Prezydenta R. P. z dnia 2-go września 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 549) i w związku z § 20 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 24 listopada 1936 r. o obrocie pieniężnym z zagranicą oraz o obrocie zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi — Komisja Dewizowa wzywa osoby fizyczne i prawne, mające miejsce zamieszkania lub siedzibę w kraju, będące w stosunkach handlowych i usługowych z zagranicą, do wylegitymowania się z odsprzedaży Narodowemu Bankowi Polskiemu lub bankowi dewizowemu wszelkich należności od zagranicy, przypadających im z tytułu prowizji, wynagrodzeń itp. **powstałych po 13 czerwca 1947 r.**

W tym celu należy nadesłać w terminie do **dnia 15 stycznia 1949 r.** do Komisji Dewizowej zestawienia — z podziałem na kraje — obejmujące okres od 13 czerwca 1947 r. do 31 grudnia 1948 r. — zawierające następujące dane:

1. daty powstania należności,
2. tytuły należności,
3. daty odsprzedaży należności zagranicznych oraz nazwy banków dewizowych, do których należności zostały odprowadzone,
4. kwoty odsprzedanych walut.

W przypadku nie dokonania odsprzedaży należy podać powody, dla których odsprzedaż nie została przeprowadzona.

Przypomina się jednocześnie, że zgodnie z § 20 ust. (3) cyt. rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 24 lipca 1936 r. i okólnikiem Ministra Skarbu z dnia 22 grudnia 1947 r. — zagraniczne środki płatnicze otrzymane na całkowite lub częściowe zaspokojenie należności od zagranicy należy zofiarować do skupu Narodowemu Bankowi Polskiemu lub bankowi dewizowemu w terminach płatności tych należności oznaczonych w fakturach, w umowach o dostawę towarów, o ubezpieczenie, o świadczenie usług, o udzielenie pożyczek i w tym podobnych tytułach a w razie braku oznaczenia terminu płatności — w terminach ich wymagalności.

W wykonaniu powyższego obowiązku winny osoby zainteresowane składać do Komisji Dewizowej zestawienia kwartalne za okresy po dniu 31 grudnia 1948 r. w terminie 15-dniowym za kwar-

tał ubiegły z podaniem numeru wzgl. cechy uznania rachunku bankowego bądź wypłaty równowartości w złotych. Jednocześnie uchyła się zarządzenie Komisji Dewizowej z dnia 20 kwietnia 1948 r. w sprawie zgłaszania i odsprzedaży należności od zagranicy.

Podatek od wynagrodzeń od premii kampanijnych

W związku z wątpliwościami, jakie wyłoniły się przy kwalifikacji dla celów podatku od wynagrodzeń premii kampanijnych, wydawanych w cukrze pracownikom, zatrudnionym w cukrowniach podległych Centralnemu Zarządowi Przemysłu Cukrowniczego Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, co następuje:

I. Premie kampanijne wydawane są na podstawie regulaminu premiowania stanowiącego załącznik do układu zbiorowego pracy w przemyśle cukrowniczym z dnia 5. X. 1947 r. Premie wydawane są co 10 dni.

Kampania cukrownicza trwa przeciętnie 45 dni, a zatem w okresie tym premie kampanijne wydawane co najmniej przez cztery kolejne dekadę. Wydawane w sposób ciągły premie nie mają charakteru sporadyczności, o której wspomina § 25 rozporządzenia wykonawczego do dekretu o podatku od wynagrodzeń, lecz są periodyczne, wobec czego należny od nich podatek winien być obliczany w sposób wskazany w art. 11 ust. 4 dekretu o podatku od wynagrodzeń, tj. jak od części składowych wynagrodzenia zasadniczego.

Zasada ta dotyczy wszelkich grup pracowników przemysłu cukrowniczego, tj. stałych, kampanijnych i sezonowych i niezależna jest od stosowanych w poszczególnych cukrowniach okresów wypłaty zasadniczego wynagrodzenia (co miesiąc, co pół miesiąca, co dekadę itp.).

Pogląd, że premia kampanijna jest wynagrodzeniem nieperiodycznym: (jednorazowym), gdyż kampania cukrownicza odbywa się tylko raz do roku, jest nietrafny, gdyż premia kampanijna wydawana jest przez szereg kolejnych okresów, która to okoliczność faktyczna jest istotna dla pojęcia periodyczności. Kwestia, czy wysokość premii za pewien okres jest ustalona ostatecznie czy też wypłata ma formę zaliczki, jest dla sprawy bez znaczenia.

Od piędziennych wynagrodzeń zasadniczych wypłacanych za okresy mniejsze od miesiąca (co pół miesiąca, co dekadę, co tydzień) podatek winien być potrącany przy wypłacie wynagrodzenia, nie czekając na ostateczne rozliczenie w końcu miesiąca. W celu znalezienia stopy procentowej podatku dla wynagrodzeń, wypłacanych co pół miesiąca lub co 10 dni, należy wynagrodzenie za dany okres doprowadzić do stosunku rocznego, stosując mnożnik 24 przy wynagrodzeniach z okresem wypłaty co pół miesiąca, lub 36 z okresem 10-dniowym.

Ponieważ premie kampanijne wydawane są w naturze (cukrze), należny od nich podatek od wynagrodzeń winien być obliczany i potrącany nie w dniu wydania premii, lecz przy najbliższej wypłacie wynagrodzenia w gotówce, przy czym premia winna być traktowana jako część składowa wynagrodzenia zasadniczego za okres, w którym została wydana.

Ulgi w nowych stawkach komornego na Ziemiach Odzyskanych

Minister Ziem Odzyskanych w porozumieniu z Ministrami Odbudowy i Skarbu wydał w dniu 7 grudnia 1948 r. zarządzenie, obniżające stawki czynszu od lokali mieszkalnych w niektórych miejscowościach na obszarze Ziem Odzyskanych. Zarządzenie to jest pierwszym z zapowiadanych w prasie aktów prawnych, które mają stworzyć dla najemców zamieszkałych lub osiedlających się na Ziemiach Odzyskanych wyjątkowo korzystne warunki w dziedzinie opłacania czynszu i wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej.

Zarządzenie to obniża o 50% stawki czynszu za lokale mieszkalne, przewidziane w tabeli Nr 1 i 3 dekretu o najmie lokali w tych miejscowościach na Ziemiach Odzyskanych, w których faktyczna liczba mieszkańców w dniu wejścia w życie dekretu (tj. 1 września 1948 r.) nie przekraczała 20.000. Od tej ogólnej zasady zarządzenie wprowadza dwa wyjątki, a mianowicie:

1. **zniżka wynosi tylko 30%** w miejscowościach Krapkowice, Strzelce Opolskie, Pyskowice, Tośzek, Kąty Wrocławskie, Sobótka, Międzylesie, Mieroszów, Trzebnica i Ząbkowice Śląskie;

2. **zniżka nie ma zastosowania** w następujących miejscowościach na Ziemiach Odzyskanych, jakkolwiek liczą one do 20.000 mieszkańców: Chruszczów, Rokitnica, Miechowice, Koźle, Kędzierzyn, Nysa, Glucholązy, Prudnik, Bolesławiec, Bystrzyca Kłodzka, Łądek Zdrój, Międzygórze w gminie Wilkanów, Bielawa, Pieszyce, Piława Górna, Głogów, Ślawa, Cieplice Śląskie Zdrój, Karpacz, Kowary, Mysłakowice, Piechowice, Sobieszów, Szklarska Poręba, Kamienna Góra, Lubawka, Kłodzko, Duszniki Zdrój, Drogosław, Kudowa Zdrój, Ludkowie Kłodzkie, Nowa Ruda, Polanica Zdrój, Słupiec, Woliborz, Nowa Sól, Świeradów Zdrój, Dobroszyce, Zakrzów, Malczyce, Jaworzyna Śląska, Świebodzice, Żarów, Oborniki Śląskie, Biały Kamień, Boguszów, Dzieńmorowice, Głuszyca, Jedlina Zdrój, Kuźnice Świdnickie, Pełcznica, Poniatów, Rusinowa, Sobięcin, Szczawienko, Szczawno Zdrój, Walim, Wołów, Brzeg Dolny,

Brochów, Ziębice, Złoty Stok, Bogatynia, Pięnsk, Trzciniec, Turoszów, Węglinice, Złotoria, Wojcieszów, Ilowa, Międzyzdroje, Ustka, Darłowo, Połczyn Zdrój i Ustronie Morskie.

Jednocześnie zarządzenie obniżyło w tym samym stosunku procentowym wpłaty na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej. Omówione wyżej ulgi w konkretnym przypadku wyglądają jak następuje: jeżeli od lokalu mieszkalnego po przeprowadzeniu pomiaru jego powierzchni czynsz według tabeli Nr 1 dekretu wyniósł np. 5000 zł, to najemca na Ziemiach Odzyskanych w miejscowości liczącej do 20.000 mieszkańców, obowiązany dotąd do płacenia czynszu pełnego (art. 2 dekretu), opłacać będzie obecnie tylko 2.500 zł, z czego wynajmujący odprowadzać winien na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej 27,5% (zamiast dotychczasowych 55%).

Ulgi w opłaceniu czynszu nie mogą być stosowane w przypadku, gdy najemca korzysta z ulg, opartych na innych przepisach prawnych.

Jeżeli więc najemca opłaca czynsz w wysokości dotychczasowej lub w wysokości połowy pełnych stawek dekretowych, to omawiane ulgi nie mają zastosowania. Jakkolwiek zarządzenie nie zawiera wyraźnego postanowienia, to jednak przyjąć należy, że w przypadku korzystania z ulg, opartych na różnych tytułach, najemcy przysługuje ulga korzystniejsza; trudno bowiem przypuścić, że zarządź, przyznając ulgę np. 30%, miało pozbawiać najemców płacących czynsz wg. art. 4 dekretu prawa do korzystniejszej ulgi 50%.

Ponieważ zarządzenie weszło w życie z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1948 r., więc w razie opłacenia czynszu lub wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej według dotychczasowych zasad, należy zarachować nadpłatę na poczet przyszłych należności. Wynajmujący winni również dokonać wymiaru czynszu w nowej wysokości, przesyłając równocześnie odpis nowej listy wymiarowej do wiadomości właściwej władzy czynszowej.

Wyjaśnienie w sprawach najmu lokali

Janka Leszno — Pytanie: Matka moja jest właścicielką nieruchomości, w której znajduje się lokal gastronomiczny. Lokal ten prowadzą matka i syn jako spółka jawna i płacimy podatki po polowie. Ja zajmuję mieszkanie wspólne z matką i prowadzimy wspólną gospodarkę domową.

Zapytuję, czy ja, jako współnik w przedsiębiorstwie gastronomicznym (drugim współnikiem jest moja matka — właścicielka domu) i płatnik podatku obrotowego, muszę płacić czynsz według nowych stawek podwyższonych, czy też ani ja ani matka czynszu płacić nie potrzebujemy.

Wobec niezbyt jasno sformułowanego pytania ustalamy stan faktyczny: matka Pana jest właścicielką nieruchomości, w której prowadzicie Państwo lokal gastronomiczny jako spółkę jawną — ponadto w tej nieruchomości znajduje się mieszkanie przez Państwo zajmowane — pytanie dotyczy nie czynszu najmu, a wpłaty na FGM. Dekret o najmie lokali (Dz. U. 259/48) w art. 21, ust. 3) zwalnia od wpłat na rzecz FGM właściciela budynku lub lokalu od **lokalu mieszkalnego** zajmowanego przezeń w całości wzgl. w granicach miejscowych norm zaludnienia, o ile obowiązują

one w danej miejscowości. Jeśli przyjmiemy, że warunki te są spełnione co do matki Pana jako właścicielki to uważamy, że mieszkanie zwolnione jest od wpłat na FGM. Fakt, że matka Pana jest podatnikiem podatku obrotowego, jest w tym wypadku bezprzedmiotowy. Pan jako podatnik podatku obrotowego nie powinien, naszym zdaniem, mieć żadnego wpływu na ograniczenie tegoż uprawnienia. Art. 7 ust. 2 mówi: „Za współlokatorów nie mogą być uważane osoby prowadzące wspólne gospodarstwo domowe z lokatorem głównym lub będące członkami jego rodziny”.

Skoro Pan nie może być sublokatorem, tzn. w razie podlegania nowym przepisom o najmie lokali, byłby Pan zobowiązany płacić na FGM nie tylko od zajmowanej części mieszkania, ale od całego lokalu. Właścicielka byłaby pozbawiona tym samym przysługującego jej zwolnienia z art. 21, co nie ma uzasadnienia w przepisach prawnych.

Inż. A. U. — Poznań — Pytanie: Uprzejmie proszę WPanów o wyjaśnienie mi, czy lokatorzy tacy, jak adwokat, krawcowa, najmujący oprócz mieszkania również lokale użytkowe (kancelaria, pracownia krawiecka) są w ogóle zwalniani od płacenia świadczeń, czy też od lokali użytkowych powinni opłacać świadczenia.

Rozumując, że kancelaria czy pracownia krawiecka znajdują się w mieszkaniu, jak to przeważnie bywa, uważamy, że problem świadczeń od lokali użytkowych nie istnieje. § 6 ust. 2 rozporządzenia z dnia 23. 10. 1948 r. (Dz. U. 398/48) mówi wyraźnie, że lokal używany na cele mieszkalne nie traci charakteru mieszkalnego, choćby był używany częściowo na inne cele, chyba że używany jest na przedsiębiorstwo handlowe lub ma charakter lokalu użytkowego z przeznaczenia. A zatem mieszkanie podlega nowym stawkom czynszowym i żadnych dodatkowych kwot pobierać nie wolno.

A. S. — Poznań — Pytanie:

1. Dzierżawimy ogółem 18 lokali, z czego służą następującym celom: 3 lokale zajmuje warsztat (rzemiosło), jeden lokal biuro (lokal handlowy), jeden lokal (pokój mieszkalny), 13 lokali jest podnajmowanych na garaże (przeważnie urzędem państwowym).
2. Zgodnie z treścią § 15 rozporządzenia wykonawczego z dnia 23. 10. 1948 r. (Dz. U. 398/48) jest tych 13 lokali zwolnionych z opłat na rzecz FGM ponieważ garaże (przedsiębiorstwo usługowe) nie są wymienione w tabeli nr 2 stanowiącej załącznik do dekretu a w szczególności nie są ani lokalami handlowymi ani przemysłowo-fabrycznymi, ani przemysł-rzemieślniczymi, ani lokalami zajętymi na wykonywanie wolnych zawodów, jak również nie są lokalami biurowymi przedsiębiorstw lub organizacji społecznych, politycznych lub kulturalnych.
3. Również nie dotyczy tych lokali garażowych § 9 wymienionego powyżej rozporządzenia, który wymienia co prawda garaże, wyliczając lokale użytkowe handlu, przemysłu fabrycznego, rzemiosła i wolnych zawodów.

§ 15 rozporządzenia nie może być w sprzeczności z § 9 tego samego rozporządzenia — a tak § 15, jak również tabela nr 2, stanowiąca załącznik do dekretu, są zupełnie wyraźnie zrehabilitowane.

4. Intencja ustawodawcy wynika z jeszcze jednego momentu, a mianowicie nie podaje on nigdzie stawki dla podnajmownych przez przedsiębiorstwo usługowe garaży, a stosowanie stawki przewidzianej dla handlu, przemysłu czy rzemiosła byłoby niczym nieuzasadnione. Jednostka powierzchni w garażu nie jest gospodarczo w tym samym stopniu wykorzystana, co jednostka powierzchni w handlu (w sklepie), czy w przemyśle (maszyny) a nawet w rzemiosle.

Proszę o potwierdzenie słuszności naszego punktu widzenia lub przekonanie nas na podstawie cytowanego powyżej rozporządzenia, że jesteśmy w błędzie.

Z rozumowaniem Panów nie możemy się zgodzić, jakkolwiek nie rościmy sobie żadnych pretensji od tego, że właśnie nasze rozumowanie odmienne jest słuszne. Trudno bowiem przyznać, aby poruszony przez Panów problem był prosty do rozstrzygnięcia w świetle § 9 i § 15 cytowanego rozporządzenia. Traktując naszą odpowiedź jako materiał dyskusyjny, będziemy trzymali się kolejności podanej w pytaniu.

Ad. 1. Lokal biurowy będzie — naszym zdaniem — podpadał nie pod stawkę lokalu handlowego a lokalu biurowego przedsiębiorstwa. Garaże podnajęte urzędem państwowym oczywiście z tego tytułu będą zwolnione od wpłat na FGM na zasadzie § 6 rozporządzenia z dnia 29. IX. 1948 r. (Dz. U. 374/48).

Ad. 2. Jeżeli jednak garaże zajmowane będą przez osoby prawne lub fizyczne, które nie korzystają na mocy pozytywnego przepisu z żadnych przywilejów zwolnienia, wówczas — naszym zdaniem — podlegają wpłatom na FGM. Nie możemy zgodzić się z rozumowaniem, że garaże nie są wymienione w tabeli nr. 2 dekretu.

Przepisy dot. najmu lokali nie wyjaśniły terminologii kategorii lokali, przyjętej w tabeli nr. 2. Trzeba zatem sięgnąć do pojęć zawartych w innych normach prawnych. Prawo przemysłowe w art. 1 mówi, że za przemysł uważa się wszelkie zatrudnienie zarobkowe lub przedsiębiorstwo, wykonywane samoistnie i zawodowo, bez względu na to, czy jest ono wytwarzające, przetwarzające, handlowe lub usługowe. Skoro więc przedsiębiorstwo usługowe jest przemysłem w rozumieniu prawa przemysłowego, to tym samym, wobec braku terminologii w przepisach o najmie lokali, należy ono również do jednej z trzech pierwszych grup tabeli nr. 2. Władza czynszowa zdecydowała do której grupy, jakkolwiek z punktu widzenia ogólnej praktyki, sprawa ta winna znaleźć jednolite rozwiązanie w skali państwowej.

Ad. 3. § 9 rozporządzenia upewnia nas w rozumowaniu, że garaże podlegają wpłatom na FGM, gdyż ustawodawca wyraźnie wymienia je jako podlegające wliczeniu do powierzchni użytkowej lokali, choćby stanowiły odrębne zabudowania.

Ad. 4. Rozumowanie wyrażone pod pkt. 4 pytania jest najmniej przekonujące. Dekret nie podaje innej stawki dla lokalu zasadniczego przedsiębiorstwa a innej dla strychu, piwnicy, komórki czy jakiegos zamkniętego pomieszczenia składowego, a nie ma wątpliwości, że od tych lokali płaci się na FGM i nie ma żadnej dyskusji co do gospodarczej wartości tych lokali w porównaniu z lokalem podstawowym jakiegos przedsiębiorstwa.

Stąd brak stawki dla garaży nie przemawia zupełnie za ich wyłączeniem spod przepisów de-

kretu, a świadczy, że ma do nich zastosowanie taka stawka jak do reszty lokali danego przedsiębiorstwa. Z duchem przepisów o najmie lokali nie dałoby się, naszym zdaniem, zupełnie pogodzić, by właśnie garaże miały jakieś uprzywilejowane stanowisko pośród lokali użytkowych. Jeśli chodzi o sens § 15 rozporządzenia, to odsyłamy naszych Czytelników do artykułu zamieszczonego w „Tygodniku Gospodarczym” nr. 48 z dnia 27. XI. 1948 r. str. 568 oraz do „Tygodnika Gospodarczego” nr. 46 z dnia 13. XI. 1948 r. str. 543, pkt. 5.

Obrót bezgotówkowy

Pomimo że w latach ubiegłych kilkakrotnie omawialiśmy na łamach Tygodnika Gospodarczego (nr nr 11, 12, 32/47 oraz 35/48) dekret z dnia 3. 2. 1947 r. o obrocie bezgotówkowym, rozporządzenie wykonawcze, zarządzenia Ministra Skarbu i ministrów resortowych, to jednak ze względu na powtarzające się wypadki nieświadomego przekraczania jego przepisów i wynikających z tego zwyżek stawek podatkowych uważaliśmy za wskazane przypomnieć najważniejsze tego dekretu postanowienia:

Kategorie uczestników

Obowiązani do uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym dzielą się na dwie zasadnicze kategorie:

1. sektor uspołeczniony
2. sektor prywatny.

O rozróżnieniu tym nie wolno zapominać i ma ono zasadnicze znaczenie, gdyż w zależności od przynależności sektorowej odmiennie kształtują się obowiązki uczestników i rozmiary ich odpowiedzialności podatkowej i karnej za naruszenie przepisów. Do kategorii pierwszej uczestników należą: władze, urzędy, przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe, przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem Państwa lub samorządu, monopole państwowe, instytucje, zakłady, osoby prawa publicznego, instytucje kredytowe i ubezpieczeniowe oraz spółdzielnie i ich związki. Do drugiej kategorii należą przedsiębiorstwa, zakłady i zajęcia nie należące do grupy pierwszej, jeżeli są obowiązane prowadzić przynajmniej księgowość uproszczoną.

Obowiązki uczestników

Jak już wspomnieliśmy, obowiązki te są w obu grupach odmienne. Należący do grupy pierwszej są obowiązani:

- a) do posiadania rachunku bieżącego w jednej (według własnego wyboru) z instytucji kredytowych o pełnym zakresie działania lub spółdzielni kredytowej, uprawnionej do prowadzenia rachunków obrotu bezgotówkowego,
- b) do regulowania rozrachunków pieniężnych na kwoty od 20.000,— zł wzwyż z uczestnikami obrotu należącymi do I lub II kategorii uczestników jedynie w drodze przelewów bankowych. Obowiązek bezgotówkowej regulacji nie dotyczy drobnych wypłat gotówkowych jak

- również wpłat i wypłat związanych z detalicznymi obrotami gospodarczymi uczestnika. Wolne od tego obowiązku są również wszelkie należności za pracę bez względu na ich wysokość,
- c) do ześrodkowania wszystkich swych obrotów na rachunku bieżącym w jednej instytucji kredytowej, jednakże prócz tego rachunku wolno im posiadać konto w Narodowym Banku Polskim i PKO,
- d) o ile korzystają z kredytu bankowego, prowadzić swe rachunki tylko w instytucji kredytowej udzielającej kredytu lub za jej zgodą w innej instytucji. Zgoda nie jest wymagana przy rachunkach prowadzonych w N. B. P. i PKO,
- e) do lokowania wolnych zasobów (które przy wykonywaniu przez uczestnika obrotu bezgotówkowego normalnych czynności gospodarczych przekraczają stan koniecznego pogotowia kasowego) gotówkowych, tj. nadwyżki ponad 100.000 na swych rachunkach bieżących.

Należący do kategorii drugiej (sektora prywatnego) obowiązani są:

- a) do posiadania rachunku bieżącego w jednej z instytucji (w zasadzie wg. własnego wyboru) wymienionych wyżej w punkcie a), o ile dokonują obrotów z uczestnikami obrotu bezgotówkowego w kategorii pierwszej,
- b) do regulowania rozrachunków pieniężnych wynikających z transakcji na kwoty ponad 20.000,— zł z kategorią pierwszą uczestników w drodze przelewów bankowych, przy czym obowiązek ten nie dotyczy drobnych wypłat gotówkowych, jak również wpłat i wypłat związanych z detalicznymi obrotami gospodarczymi. Rozrachunki wszelkich wysokości wśród uczestników sektora prywatnego mogą następować w dowolnej formie.

Z takiego sformułowania obowiązków sektora prywatnego wynika, że uczestnicy nie są obowiązani z mocy dekretu ani do koncentracji obrotów ani lokowania wolnych zasobów w bankach. Niemniej obowiązki takie może nałożyć bank udzielający kredytu, ale wówczas naruszenie tego przepisu nie pociąga za sobą ujemnych następstw w dziedzinie fiskalnej. Ostatnio banki, w związku z pismem Ministerstwa Skarbu, czyniącym je współodpowiedzialnymi za naruszenie przepisów

przez klientów, żądają od przedsiębiorczości prywatnej przy podejmowaniu gotówki oświadczenia co do celu wypłaty. Jakkolwiek praktyka tego rodzaju nie wynika bezpośrednio z dekretu, to jednak nie nastęrcza specjalnych trudności dla sektora prywatnego, o ile uczestnik podejmując gotówkę oświadczy, że potrzebna jest mu ona na osobiste wydatki, na zasilenie kasy, na wypłaty pracownicze, na zakupy na wolnym rynku itd. Bank winien jednak odmówić wypłaty, jeśli podejmujący zadeklaruje, że podejmowana kwota, np. 25.000,— zł, przeznaczona jest dla P. C. H. na regulację danej transakcji niedetalicznej. Podobna procedura ma zastosowanie przy podejmowaniu wpłat gotówkowych na kwoty wyższe od 20.000,— zł, wynikających z rozrachunku między uczestnikami, z których przynajmniej jeden jest uczestnikiem sektora uspołecznionego. Tego rodzaju praktyka bankowa ma na celu dobro klienta i chronić go przed naruszeniem przepisów dekretu.

Porównując zakres obowiązków sektora uspołecznionego i prywatnego stwierdzić trzeba, że obowiązki sektora prywatnego są nie tylko węższe, ale podstawowy warunek posiadania konta jest fakultatywny, to znaczy zależny od dokonywania większych transakcji z sektorem uspołecznionym. Teoretycznie zatem mógłby zajść wypadek, że kupiec zakupujący na kwoty milionowe towarów wyłącznie na rynku prywatnym, nie będzie uczestnikiem obrotu, gdyż w danym wypadku, zgodnie z okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dn. 23 kwietnia 1948 r., nawet podatki, bez względu na ich wysokość, będzie mógł regulować bezgotówkowo.

Forma rozrachunku

Regulacja jest bezgotówkowa, o ile następuje przez przepisanie pewnej kwoty z konta na konto. Muszą zatem w tej transakcji uczestniczyć dwa konta. Ilekroć uczestniczy tylko jedno konto, (wpłata w banku na cudze konto) regulacja nie jest bezgotówkowa. Jako typową formę regulowania rozrachunków w drodze bezgotówkowej traktować należy „zlecenie przelewu”, tj. polecenie wydane na przepisowym formularzu instytucji kredytowej, przelania pewnej kwoty z jednego ra-

chunku na inny, prowadzony w tej samej lub innej instytucji. Mniej pospolitą formą regulacji rozrachunków jest czek rozrachunkowy, tj. czek gotówkowy, którego wystawca lub posiadacz przez umieszczenie na przedniej stronie wzmianki „tylko do rozrachunku” lub podobnej zabronił wypłacić w gotówce. Przekreślenie zastrzeżenia uważa się za niebyłe, a za ewtl. wypłatę w gotówce ponosi odpowiedzialność instytucja kredytowa.

Obrót bezgotówkowy z pocztą i koleją omówiliśmy w Tyg. Gosp. nr nr 40 i 43/48, tutaj pragniemy jedynie wskazać, że istniejące w tej chwili przepisy ułatwiają i w tym zakresie posługiwanie się obrotem bezgotówkowym.

Odpowiedzialność

Za przekroczenia przepisów dekretu ponosi odpowiedzialność tylko strona płażąca. Strona przyjmująca, choćby to był Urząd Skarbowy, nie ponosi żadnej odpowiedzialności i nie zmniejsza odpowiedzialności płażącego. O tym stanie trzeba pamiętać przy wydawaniu czeków gotówkowych na rozrachunek i z góry umieszczać na nich odpowiednią wzmiankę, że są przeznaczone wyłącznie do rozrachunku.

Naruszenie przepisów dekretu przez uczestnika sektora uspołecznionego, grozi winnemu urzędnikowi lub funkcjonariuszowi karą więzienia do lat 5, lub grzywną do 50.000,— zł. Przedstawicielowi inicjatywy prywatnej za nieposiadanie konta podwyższa się o 50% stawki podatku obrotowego. Podwyżka stawki ustaje z końcem miesiąca, w którym dokonano otwarcia rachunku bieżącego lub z chwilą ustania obowiązku posiadania rachunku bieżącego. Za dokonanie regulacji gotówkowej zamiast bezgotówkowej podwyższa się o 50% stawki podatku obrotowego od obrotu osiągniętego w miesiącu, w którym nastąpiło naruszenie obowiązku. Właściwa władza podatkowa pierwszej instancji może przedłużyć okres podwyżki stawki na następne miesiące, nie dłużej jednak jak na 6 miesięcy. Za inne naruszenia podwyższa się o 10% stawki podatku obrotowego od obrotu osiągniętego w miesiącu, w którym naruszenie nastąpiło.

E. W.

Wyrób i obieg lodów

Z dniem 4 grudnia 1948 r. weszło w życie rozporządzenie Min. Zdrowia z dn. 4 listopada 1948 r. o dozorcze nad wyrobem i obiegiem lodów, Dz. U. poz. 446. Rozporządzenie to zawiera cały szereg postanowień dotyczących produkcji i sprzedaży tego artykułu, z którym wytwórcy i sprzedawcy muszą się zapoznać tym bardziej, że niewątpliwie duża ich ilość wytwarzała lub sprzedawała lody w warunkach nie odpowiadających postanowieniom tego rozporządzenia. Podajemy najważniejsze z nich.

Na wstępie podaję definicję lodów, mianowicie: lodami w rozumieniu niniejszego rozporządzenia jest produkt o smaku słodkim,

stanowiący zamrożoną do masy półstałej lub stałej mieszaninę cukru (sacharozy) i mleka, śmietanki bądź wody z dodatkiem innych składników nie zabronionych przepisami niniejszego rozporządzenia.

Nazwa lodów umieszczona na ich opakowaniu bądź na naczyniach z lodami, wywieszkach reklamowych itp., powinna odpowiadać przynajmniej jednemu składnikowi użytemu do ich wyrobu oraz charakteryzować ich gatunek.

Na zewnętrznym opakowaniu lodów, jak również na naczyniach, w których lody dostarcza się do miejsc sprzedaży, powinna być wskazana na-

zwa lodów oraz imię, nazwisko (firma) i dokładny adres wytwórcy.

W przypadku użycia do wyrobu lodów artykułów zastępczych a w szczególności sztucznych esencji zapachowych, okoliczność taka powinna być uwidoczniła w nazwie (np. „lody o smaku malinowym” a nie „lody malinowe”).

W przypadku użycia sztucznych barwników lody powinny być oznaczone jako „barwione”.

Co do artykułów (składników) używanych do produkcji lodów postanawia rozporządzenie, że wszelkie składniki lodów powinny odpowiadać obowiązującym przepisom, a mleko, śmietanka bądź woda, użyte do wyrobu lodów, powinny być ponadto przegotowane.

Zabrania się używać do wyrobu lodów

1. produktów, zawierających domieszki szkodliwe dla zdrowia;
2. środków konserwujących;
3. sztucznych środków słodzących;
4. barwników niedozwolonych do barwienia artykułów żywności;
5. żelatyny oraz pektyny owocowej w ilościach przekraczających 0,6%;
6. środków zagęszczających, innych niż wymienione w pkt. 5 a zawierających w szczególności mąkę (skrobię), wszelkie odmiany tyłozy, agar agar itp.

Do czynności związanych z wyrobem, przechowywaniem i sprzedażą lub innym wprowadzeniem w obieg lodów nie mogą być dopuszczone osoby dotknięte jedną z chorób zakaźnych, wymienionych w art. 2 pkt. 1—30 ustawy z dn. 21 lutego 1935 r. o zapobieganiu chorobom zakaźnym i ich zwalczaniu (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 198), albo inną chorobą zaraźliwą lub odrażającą chorobą skórną tudzież nosiciele chorób zakaźnych. Stan zdrowia osób dopuszczonych do wspomnianych czynności powinien być stwierdzony świadectwem lekarza urzędowego przynajmniej co 12 miesięcy.

Osoby zajęte przy czynnościach związanych z wyrobem, przechowywaniem bądź sprzedażą lub innym wprowadzeniem w obieg lodów powinny zachowywać należytą czystość, a w szczególności mieć czyste ręce z krótko przyciętymi paznokciami. Osoby te powinny nosić białe i dokładnie zapięte fartuchy oraz białe czyste czapki bądź chustki. Osobom tym nie wolno stykać się z chorymi zakaźnie.

Wyrób, przechowywanie i sprzedaż bądź inne wprowadzenie w obieg lodów mogą być dokonywane jedynie w miejscach (pomieszczeniach) znajdujących się w odległości co najmniej 5 m od ustępów ogólnych skanalizowanych, połączonych z miejską siecią kanalizacyjną lub z miejscową oczyszczalnią ścieków, zaś od ustępów nieskanalizowanych, dołów ustępowych, obór, stajen, chlewów, gnojowisk i śmietników w odległości co najmniej 10 m.

Pomieszczenia, w których dokonywane są wyrób, przechowywanie bądź sprzedaż lub inne wprowadzenie w obieg lodów, powinny być su-

che, widne, należycie przewietrzane i utrzymywane w czystości oraz nie mogą one stanowić części lokalu mieszkalnego bądź łączyć się bezpośrednio z takim lokalem ani służyć za miejsce zamieszkania lub noclegu. Pomieszczenia te powinny być wolne od myszy, szczurów i owadów.

Wyrób i przechowywanie lodów mogą być dokonywane jedynie w pomieszczeniach odpowiadających poza warunkami wyżej określonymi — nadto warunkom następującym:

1. wysokość pomieszczenia powinna wynosić co najmniej 3 m, a stosunek powierzchni świetlnej do powierzchni podłogi — co najmniej 1 : 10;
2. ściany pomieszczenia do wysokości 2 m od podłogi powinny posiadać powierzchnię gładką, łatwo zmywalną, pozostałe zaś części ścian, jak również sufit, powinny być bielone; okna — zaopatrzone w gęste, trwałe siatki dla ochrony od owadów;
3. podłoga powinna być równa, szczelna, gładka i łatwo zmywalna; na każdego zatrudnionego pracownika powinno przypadać w wytwórni co najmniej 4 m² wolnej powierzchni podłogi;
4. jeżeli pomieszczenie nie posiada oświetlenia elektrycznego lub gazowego, wszelkie urządzenia świetlne powinny być zawieszane u sufitu bądź na ścianie zdala od lodów i artykułów przeznaczonych do ich wyrobu;
5. w pomieszczeniu powinny się znajdować:
 - a) ubieralnia lub co najmniej szafa z oddzielnymi przedziałami na ubrania pracowników i na odzież ochronną (fartuchy, czapki, chustki itp),
 - b) umywalka z wodą bieżącą, dobrą do picia dla ludzi, zaopatrzona w mydło i czysty ręcznik oraz
 - c) spluwaczka z czystą wodą, codziennie myta.

W pomieszczeniach, o których wyżej mowa (p. 1—5) nie mogą przebywać osoby nie zatrudnione bezpośrednio przy wyrobie bądź przechowywaniu lodów.

Zabrania się:

1. siadać na stołach i innych przedmiotach przeznaczonych do wyrobu, przechowywania, sprzedaży bądź innego wprowadzenia w obieg lodów;
2. palić tytoń przy wyrobie i przechowywaniu lodów;
3. chodzić do ustępów w odzieży ochronnej;
4. spluwać na podłogę w pomieszczeniach określonych wyżej oraz wpuszczać do tych pomieszczeń zwierzęta domowe.

Lody powinny być w należyty sposób chronione przed zanieczyszczeniem (pył, kurz, owady itp.) a wszelkie naczynia, przyrządy i inne przedmioty służące do ich wyrobu, przechowywania, opakowania oraz sprzedaży bądź innego wprowadzenia w obieg, powinny być utrzymane w czystości.

Naczynia, przyrządy i przedmioty, o których wyżej mowa, jak również opakowanie bezpośred-

nie stykające się z lodami nie mogą być sporządzone z blach: cynkowej, żelaznej lub miedzianej, nienależycie pobielonych (ocynowanych). Pobiela nie może zawierać więcej niż 1% zanieczyszczeń. W 100 g lodów, przechowywanych w naczyniach metalowych, nie może znaleźć się więcej niż 0,1 mg arsenu (As), 0,2 mg ołowiu (Pb) bądź 3,0 mg miedzi (Cu).

Naczynia polewane i emaliowane nie mogą być używane do wyrobu i przechowywania lodów.

Opakowanie bezpośrednio stykające się z lodami nie może być barwione ani parafinowane.

Uliczna sprzedaż lodów (z kiosków, budek, wózków, sposobem obnośnym itp.) jak również wszelka inna sprzedaż lodów, jeśli nie jest dokonywana w restauracji, jadalni, kawiarni, cukierni lub innym zakładzie, w którym podaje się artykuły żywności celem spożycia ich na miejscu, jest dozwolona jedynie w pełnym, gęstym opakowaniu wytwórni, zabezpieczającym lody od wpływów zewnętrznych.

W ciągu jednego roku od wejścia w życie rozporządzenia niniejszego wojewódzkie władze administracji ogólnej w przypadkach uzasadnionych mogą zezwalać na odstępstwa od przepisów rozporządzenia, z wyłączeniem jednak odstępstw w stosunku do sprzedaży lodów sposobem obnośnym bądź z wózków.

Komunikaty i różne wiadomości

Nowe stawki wynagrodzenia za czynności biur pisania podań.

Z dniem 20 grudnia 1948 r. weszły w życie nowe stawki wynagrodzenia za czynności biur pisania podań, wprowadzone rozporządzeniem Ministrów Administracji Publicznej, Ziemi Odzyskanych i Sprawiedliwości z dnia 9 grudnia 1948 r. Dz. U. poz. 475.

Co do szczegółów zob. artykuł w „Kartotece” pt. Biura pisania podań.

MASZYNY BIUROWE
Bilansówki oraz kasy rejestracyjne
Kupno - Sprzedaż - Przeróbki
Centrala Maszyn i Przyborów Biurowych
Cz. Filipiak, Poznań, św. Marcin 32, tel. 88-19

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

MEBLE BIUROWE
oraz kompletne pokoje i oddzielne sztuki
poleca okazjynie
Magazyn Mebli ST. JANIAK
Poznań, Rybaki 6, w podwórzu - Tel. 49-56

MASZYNY - ARTYKUŁY BIUROWE
WARSZTAT NAPRAWY
Wacław Rohowski i S-ka
Poznań, ul. Mielżyńskiego 18.
Tel. 43-25

Opakowania i kartony dla przemysłu spożywczego, cuklerniczego i chemicznego wykonuje
Wytwórnia Opak. Pap. i Tektur.
właśc.: **J. POMIN**
Poznań, ul. Mylna 24
Telefon 94-11 Telefon 94-11

Cena ogłoszeń za 1 mm na stronie 4-lamowej zł 25,—
Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P.A.P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31 Tel 518-62, 23-65, 23-66.	Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy, Fr. Krajna, Poznań, Fr. Ratajczaka 7, Tel. 30-80 i 91-58 i oddziały Kraków, Rynek Główny 46 — Tel. 503-66 Bydgoszcz — Al. 1 Maja 16, Tel. 17-66 Toruń — ul. Małe Garbary 2 Katowice — Warszawska 23, skr. poczt. 790. — Tel. 34403	Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40 45-00. Konto P. K. O. — V-4085. Cena numeru 40,—zł, prenumerata kwartalna 450,— zł.
--	---	---